Ціна примірника 25 сот.

Należytość pocztową opłacono ryczałtem.

Народня Справа

Український тижневий часопис

Ч. 23 (36) Львів, неділя 16. червня 1929. Рік II.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — — — — — — — Телефон 30—13.

Сто шістьдесять дві запомоги по 120 зол. на суму 19.440 золотих!

Отака буде війна!

Богато тепер розписуються ґазети про це, яка буде війна, як би тепер вибухла між великими державами. З тих описів виходить, що воювати будуть головно літаками. Літаки будуть кидати ґазові бомби на непрятельські міста і звичайні бомби вибухові на всякі будови в ворожім краю, примірom на фабрики муніції, на касарні (казарми), на укріплення (форти) і таке инше. Щоби охоронитися від такого нападу літаків, держави видумують такі прилади, які випускають масу чорного диму, що може зовсім заслонити навіть якесь місто і тоді летуни не можуть добачити цілі. На цім образку бачимо, як німці роблять такі маневра в тим димом. Вони повипускали з відповідно зладжених печий густий дим, який несений вітром, закрив одну стацію електрики, так, що летуни не можуть кидати бомб, бо не бачуть де є та стація.

162 запомоги по 120 зол.!

Кому признаємо дальші запомоги від 156 до 162?

156) Николай Набитович Риків повіт Сколє. Корова впала 18. травня.

157) Михайло Лутчин, Няґрин повіт Долина. Віл упав 10. травня.

158) Володимир Матвійчук, Монятичі пов. Грубешів. Корова впала 21. травня.

159) Йосиф Ключик, Лисків пов. Жидачів. Корова впала 23. травня.

160) Константин Филяк, Конечна, пов. Горлиці. Корова впала 15. травня.

161) Володимир Карплюк, Витків новий пов. Радехів. Корова впала 18. травня.

162) Стефан Шкляр, Горигляди пов. Товмач. Корова впала 25 травня.

Ці всі пошкодовані в день випадку були вже принайменше по місяцеви нашими передплатниками а їх посвідки свідчать, що вони сповняли всі умови потрібні для одержання запомоги. Тому признаємо їм запомоги по 120 зол., з тим, що гроші (по стягненю цілорічної передплати) вишлемо за 14 днів.

—o—

ПОДЯКА

Хвальна Редакціє!

Отсим складаю Хвальній Редакції „Нар. Справи“ щиру подяку за допомогу, котру я отримав 28. травня. Надіюсь, що відплачуся Хвальній Редакції стократно тим, що буду ширити „Народню Справу“ аби в нашім селі небуло ні одної хати, де не завитала би „Народня Справа“, і так само на сусідних селах.

Остаю з поважанням: Дереш Данило, господар в Панасівці, повіт Зборів.

Де люди страйкують.

В Равськім повіті був страйк рільних робітників, тривав цілий місяць і в багатьох селах страйкуючі виграли. 28. травня підписали з фільварками умову. Дотепер діставали 75 кільо жита, 25 кільо пшениці і 15 золотих місячно.

Тепер буде кождий діставати 100 кільо жита, 50 кґ. пшениці 20 зол. і пасовисько для двох штук худоби.

Крім того двір має забезпечити працюючих в Касі Хорих, і має давати по 2 дні відпустки що 3 місяці; робітники мають пів години відпочинку на снідання, 2 години на полудне, пів години на підвечірок (дотепер мали лише 2 год. на обід).

В жовківськім повіті страйкують лісові робітники, що працювали в добрах дідича Незабітовского для тартаків Лємад-ґраф і Еренберґ. Всі роботи стали. Спочатку були й страйколоми, що мимо проголошеного страйку ішли на роботу. Одному з таких хтось застрілив коня. Люде домагаються такої платні: за фірманку 18 зол. за 1. метер кубічний (доси фірма платила 6 зол., а вже годиться на 12), а при меліораційних роботах підвишки з 1·70 на 2 зол., з 3 на 4 і 6 зол. денно, 8 годин праці, — при вирубуванню сягів жадають підвишки з 5 зол. на 12 зол. за стос, за здирання кори з 5 ґрошів на 30 ґрошів за 1 метер.

Страйкують сільські робітники також в багатьох селах Холмщини. Деяких селян арештували.

В Бориславі страйкують робітники в трьох копальнях акорданта Здановича, який дуже визискував робітників.

Всюди зимно.

В околицях Бостону в Злучених Державах Америки після великої спеки прийшли морози та зачав падати сніг.

В північній Польщі коло Отвоцка був в ночі з неділі на понеділок такий мороз що помергло богато городовини, особливо помідори та фасоля. Навіть барaболі змерзли.

Пише посол Володимир Целевич

Чи можуть нас примусити до асекурації (обезпечення) худоби і збіжжа?

Міністер скарбу видав дня 31 січня 1929 р. розпорядок, що муситься обезпечувати від огню збіжжа, пашу, домашні звірята і господарські машини та худобу від випадків смерти, спричиненої нещасливими випадками чи хоробою, і збіжжа від граду.

Примусово обезпечувати всі ті предмети можна лишень на основі ухвали повітового соймику. Така ухвала западає на підставі внеску виділу соймику, або на підставі внеску одної третої частини членів повітового соймику. Повітова рада, зглядно повітовий соймик (на Волині) може ухвалити примусове обезпечення всіх тут вичислених предметів, або лишень деяких предметів. По якімось часі соймик або повітова рада має право знести свою ухвалу про примусове обезпечення.

Відомости про примусове обезпечення дуже занепокоїли наших селян і то цілком слушно. Примірoм косівське староство видало вже обіжник, що всі мусять обезпечити худобу від нещасливих випадків і від хороби. З цього обіжника виходить, що асекураційна **премія буде дуже висока**. Серед наших селян є загальне переконання, що це і инше примусове обезпечення через високі премії причиниться до руїни селянського стану.

Та чи галицький староста має право примушувати до асекурації?

Ми вже згадали, що примус обезпечення може ухвалити тільки повітовий соймик або повітова рада. Повітові соймики і повітові ради є в цілій Польщі, **але нема їх в Галичині**. Такі соймики і ради походять з вибору населення — і тому, коли ухвалює щось соймик, то це є виявом волі населення повіту.

Та у нас, в Галичині, нема ані вибраних населенням повітових соймиків ані ніхто по війні і за Польщі ще не вибирав повітових рад.

Господарку повіту ведуть старости, яко наказні комісарі повітової самоуправи (саможонд). Додані їм до помочі прибічні ради походять не з вибору, а з назначення і мають лише дорадчий голос.

З цего слідує ясно, що коли в Галичині нема виборної повітової самоуправи, то і нема кому ухвалювати примусове обезпечення. Розпорядок міністра скарбу не говорить нічого про галицьку повітову самоуправу і тому він до нас не відноситься. В инших розпорядках і законах, коли вони мають відноситися і до Галичини, говориться виразно, що постанови, які відносяться до повітових соймиків, відносяться в Галичині до наказних повітових комісарів. А цей розпорядок не говорить про це нічого.

Отже коли деякі повітові старости в Галичині стараються так, як косівський, накинути населенню примусове обезпечення, то роблять це протизаконно. Громадські ради повинні в тих повітах ухвалити протести проти примусового обезпечення і повідомити про це старосту. Громадські ради, вибрані населенням громад, виявляють волю населення повіту і тому староста мусить до цього пристосуватися.

Доки не відбулися у нас вибори до повітових рад і ми не маємо впливу на господарку повіту, ми мусимо з усею рішучістю спротивитися примусовому обезпеченню.

Ми тепер не можемо мати ніякого впливу на висоту премії і на практичне переведення обезпечення в життя. Наложуть, що схотять, і зроблять, що схотять. Тому примусове обезпечення в теперішний час не принеслоби користи українському населенню, а наші асекураційні премії ішлиби головно на оплачування пенсій соткам урядників неукраїнської народности, які по повітах переводилиби ту примусову асекурацію. Булаби така біда і такий тягар та несправедливість, як тепер з тим обезпеченням від огню, — або ще гірше.

Увага від Редакції. До цеї дуже важної статті посла Целевича додамо ще таке: На примусове обезпечення не повинні ми годитися, бо воно завжди паде на нас тягарем і менше помагає, а більше дошкулює. Та доки нема в нас жадного українського товариства, яке приймалоби обезпечення головно худоби, треба обезпечувати її в сільських гуртках самопомочі, так, як це зорґанізували вже по деяких селах читальні і кооперативи, а що повинен в першій мірі робити наш „Сільський Господар“. **Та від коли існує „Народня Справа“**, нема нічо лекшого, як точно передплачувати цю ґазету і тим самим в разі випадку між худобиною мати запевнену запомогу 120 зол. Це є неначе частинне обезпечення худоби, за яке **не платите жадних премій**, бо за той 1 зол, що посилаєте місячно, дістаєте до хати ґазету, яка вас ще в неодному поучить і порадить.

Бачимо з досвіду, що по наших селах буває дуже багато випадків між худобиною, тому дивуємося, що наші люди ще такі легкодушні і не думають обезпечити себе перед нещастям таким легким і доступним для кождого способом, як передплата ґазети „Народньої Справи“.

Що в світі чувати?

Протижидівські виступи у Львові

Цим разом зачнемо таки від нашого Львова, бо за останній тиждень сталися

у Львові

такі події і тепер ще діється таке, що вже стало голосним на цілий світ. А голосне воно тому, що при тім

потерпіли жиди

а як жиди потерплять, то про свою кривду вже краще розголосять світови, як ми, українці. У Львові

прийшло до виступів проти жидів,

а почалося воно так:

В неділю 2 червня з костела св. Анни вийшла польська процесія, яка по звичаю свята Божого Тіла переходила вулицями до міста і верталася назад до свого костела. Коли процесія переходила Зиґмунтовською вулицею (бічна Городецької), попри жидівську ґімназію, тоді в ґімназії була якраз „павза“ (перерва) і дітиска-жиденята бавилися та галасували на першім поверсі у своїх клясах. Деяким учасникам процесії здавалося, що то жиденята сміються з процесії а декотрі навіть почали потім свідчити, що з вікон школи кидали жидки на процесію глину, шкірки і тинк, а навіть кажуть, що плювали. Чи так було направду, чи ні, не знаємо і поліційне слідство також не ствердило до тепер нічого певного, крім того, що жиденята кричали і галасували, як звичайно всі школярі на павзі.

Але деякі поляки не ждали, що покаже слідство, тільки відразу дали віру поголоскам і самі взялися до самосуду. А були це вшехпольські (ендецькі) студенти (академіки) з партії так званої „Обуз Велькей Польскі“ (Обвеполь).

Вже в понеділок 3 червня рано ходили ці студенти, головно техніки (ті, що вчаться на інжінерів) з грубими бамбусовими палицями попід ту нещасну жидівську ґімназію і зачіпали школярів а одного жидівського ґімназиста побили до крови.

Та голозне „діло“ зробили того понеділка вечером. Около 8-ої години збралася велика товпа, около 400 польських академіків і підійшли під ту ґімназію. Поліція вартувала ґімназію під одною брамою і навіть не зачула, як академіки

розбили другу браму,

вдерлися до ґімназії і почали ломити, рубати і торощити все, що попало їм під руки, перевертаючи все до гори ногами. Знищили бібліотеку і всякі шкільні прилади до науки, дуже дорогі, повибивали шиби і поломали двері, поскидали і потолочили всі портрети, так що на другий день між зруйнованими річами знайшли і пошматовані образи польських поетів Міцкевича, Красінського і президента Мосціцкого і Пілсудского, які висіли на стінах у ґімназії. Заки поліція усунула академіків, то уже понищили все.

Тоді рушили далі в місто і напали на редакцію і друкарню жидівської сіоністичної ґазети „Хвиля“, яку друкують по польськи і яка до поляків відноситься все дуже по приятельськи. В редакції цеї ґазети (виходить що дня) вшехпольські академіки

накоїли мілїонові шкоди.

Понищили дорогі друкарські машини нові американські, недавно закуплені, розкинули черенки і потурбували деяких складачів. Одним словом—лишили руїну. І „Хвиля“ пише, що вже в 7 год. вечером телефонувала редакція до поліції, що має бути напад, із поліції обіцяли прислати варту.

Та на цім не кінець. Польські ендецькі студенти майже рівночасно напали на Жидівський Академічний Дім і понищили його урядження, так що тепер жидівські сууденти, які там мешкали, жиють без вікон і без дверий і без урядження.

Поліція старалася потім розігнати горячих академіків, що ходили вулицями цілою товпою і галасували та відгрожувалися жидам грубими палицями. Та студенти, які перед тим викрикали „Нех жиє поліція!“, почали тепер кричати „Ганьба!“ Поліція рушила на них і арештувала понад 40 студентів. Іх запровадили на поліцію, а тоді решта студентів зібралася перед поліцією і почали домагатися, щоби арештованих випустили. Та цего до-

Читання з історії України

(Далі).

Про те, як по Галичину посягають поляки й мадяри та про князя Мстислава Удатного (1205-1228 р.)

В попереднім числі писали ми про галицько-волинського князя Романа, як він енерґічно обороняв границі своєї держави та по коротким князюванню згинув у битві з поляками в р. 1205. По нім лишилася молода ще княгиня з двоїма дітьми, Данилом і Васильком. Данило мав тоді 3 роки а Василько ще не мав і року, Княгині не вдалося задержати влади по смерти свого мужа. Її зараз прогнали бояри з Галича, бо незлюбили Романа за його строгість супроти них, тож і його вдові й синам не хотіли позволити сидіти далі в Галичі. Вдова з дітьми втікла на Угорщину до короля Андрія, а тимчасом над Галичем знову затягнулися грізні хмари князівських кровавих спорів.

За Галич почав битися Київський князь з чернигівськими і з иншими князями, що були внуками Ярослава Осьмомисла по його жінці Ользі і тепер вспоминались о спадщину по своїм дідови. І Галицькі бояри також видвигали ріжних своїх кандидатів на князівський престіл. В цю колотнечу вмішався і тодішний польський князь Лешко що певно хотів скористати з замішання і захопити Галичину для себе. Подібно й угорський король Андрій рушив з військом на Галич, нібито помагаючи вдові Романовій, і здобув Галич, але бояри вигнали і вдову і мадярів а на князів запросили собі трьох братів Ігоревичів, внуків Ярослава Осьмомисла по Ользі. Вони засіли в Галичі, Звенигороді і Володимирі Волинськім, але князювали там усего пять літ, бо в 1211 році напали їх знову мадяри й поляки, зловили в полон і передали боярам. І сталося велике і дивне злочинство. Ті бояри, які самі запрошували Ігоревичів князювати, тепер двох з них, а то князів з Звенигороду і з Володимира повісили в Галичі. Це був перший такий випадок у нашій історії, що бояри покарали смертю своїх князів. Вчинивши це, вибрали собі князем таки боярина Володислава Кормильчича.

Тоді сталася дуже важна подія, яка привела до того, що пізніше і Угорщина і Польща виступили з претенсіями до української Галичини, і трубіли перед усім світом, що Галичина їм належиться. Угорський король Андрій, який нібито назверх опікувався вдовою і дітьми по Романі, умовився з польським князем Лешком, щоби на спілку загарбати Галичину. В тій цілі угорський король заручив свого пятилітного сина, Кольомана, з дволітною дочкою Лешка, Соломією, і відразу назначили Кольомана галицьким князем, а за час його малолітности настановили мадярського воєводу Бенедикта намісником у Галичі. Тим зарученим дітям прислав папа римський королівську корону і обіцяв їм, що признає їх владу в Галичині, як вони переведуть увесь нарід на римокатолицьку віру.

Але цей плян тоді їм не повівся. Українське населення довідалося про цю умову і почало обурюватися. І боярів це обурило і вони зненавиділи мадярів, що окупували Галич. Тай Лешко чогось посварився з Андрієм і сам запросив з Новгороду українського князя Мстислава Удатного, аби вигнав з Галича мадярів і став галицьким князем. Мстислав прийшов з військом прогнав мадярів з Галичини і запанував у Галичі 1214 року.

Та він сам знову вчинив одно погане діло, яке потім додало мадярам і полякам ще більше відваги, загарбувати Галичину для себе. Мстислав віддав свою дочку за угорського королевича і відпустив йому Галичину, а собі лишив лише Пониззя. Та на щастя ще віддав другу свою дочку, Ганну, за Романового сина Данила, що вже тоді мав понад 20 літ і добившися малого князівства на Волині (у Холмі), разом з братом Васильком почав упоминатися за свою батьківщину, то є Галичину.

Загалом князь Мстислав був добрий вояка, бо ціле своє життя бився то з половцями, то з поляками, то з мадярами, то з галицькими боярами, і тому назвали його „Удатним“, але він був незручний політик, коли так легко віддав мадярам ту Галичину, за яку перед тим звів богато кровавих боїв.

Та мимо, того як побачимо пізніше, не булоби з того всего вийшло велике лихо, бо наслідник його Данило був добрий володар і політик, — але зі сходу надягнула нова страшна орда, що дуже ослабила Україну. Ця орда то татари, які появилися на Вкраїні перший раз в році 1223. Про татар і про те, як Данило, який по смерти Мстислава (1228 р.) став князем Волині й Галичини, відбивався від них, напишемо другим разом.

Відновлюйте передплату на II-ий півріk!

З кінцем цего місяця червня кінчиться дуже великій скількости наших передплатників передплата за часопись. Кінчиться передплата і тим, що в січни прислали піврічну передплату (6 зол.), бо власне минає перший півріk. Друковання ґазети коштує величезні гроші, ці гроші одержуємо тільки з передплат від наших передплатників, отже **всі повинні точно і на час надсилати і відновляти передплату** на свою ґазету, тимбільше, що „Народня Справа“ не є дорожча від инших ґазет а мимо того ще й виплачує своїм передплатникам запомоги. Як кожду, так і нашу ґазету тримають точні переплатники, тому тим, хто не буде точно відновляти передплати, будемо примушені здержати висилку ґазети.

Отже **кождий совісний і точний передплатник повинен зараз, а найдалі до 30 червня, вислати дальшу передплату,** на часопись. На це ми розіслали недавно свої чеки і певно кождий їх має.

Найкраще посилати передплату відразу на пів року, то є до кінця цего року (6 зол.); хто вишле, той буде мати пів року спокій і певність, що в разі випадку одержить запомогу.

Хто не може відновити передплати на цілий другий півріk, нехай вишле бодай 3 зол. на чверть року, то є до 1-го жовтня

Дехто ще винен нам передплату за попередний місяць, отже нехай тепер вирівняє її і пришле на далі.

Не легковажте собі тої справи, бо нещастя по людях ходить, а ще тепер, коли випадки між худобиною так множаться. Щоби потім ніхто не нарікав, як в разі випадку не зможемо йому признати запомоги через те, що на час не відновив передплати! Впрочім свідомий передплатник і так, не думаючи про випадок, все точно відновлює передплату, ще заки скінчилася попередня, бо він знає, що точність є прикметою чесного і свідомого чоловіка й на таких ґазета тримається і для добра всего нашого селянства розвивається.

Найже свідомі вспоминають других, аби точно відновлювали передплату. Нехай не буде ні одного, хто би не відновив своєї передплати найдалі до 30 червня!

Мужі довіря „Народньої Справи“ повинні пригадувати передплатникам, щоби точно відновили свою передплату, заки ще скінчиться давна.

магання їм не сповнили, а за те студенти обурися на старосту ґродского, Кльотца, і почали це оказувати відповідними викриками.

Демонстрації студентів повторилися в вівторок і в середу і в четвер, причім знову не обійшлося без авантур і сутичок з поліцією.

Жиди звернулися до воеводи і до міністра внутрішних справ, який уже вислав до Львова свого делеґата, щоби розслідив справу. Тимчасом росголосили і по світі, що діється у Львові і що виробляють польські академіки з жидами. Навіть усі польські ґазети (крім ендецьких) пишуть, що ці академіки дуже пошкодять Польщі перед світом. Тепер якраз Польща внесла до Союзу Народів скаргу на німецьких студентів, які побили в Ополю кількох польських акторів, — і яке буде лице нарікати на „німецьку некультурність“, коли польсьі студенти так „культурно“ поступають собі у Львові?

Та польські студенти з тих упімнень нічого собі не роблять. І хотяй воевода і міністр ґварантують жидам безпеку і спокій а по вулицях Львова густо розставлена поліція з багнетами на карабінах, то **студенти до пятниці ходили товпами і робили авантури.**

От у четвер вечером, мимо того, що поліція заступила їм дорогу, вони вдерлися на Руську вулицю і **повибивали шильди не тільки жидівські але й в українськім склепі „Достави“,** що має склад з церковними річами!

Коло університету і техніки поставили студенти свою варту і нікого не пускають на науку, бо проголосили страйк тому, що арештованих уже перевезла поліція до тюрми.

В пятницю був у Львові міністер Складковскі і казав поступати з усею безглядністю, якби академіки ще авантурувалися. І власне в пятницю прийшло до бійки між студентами і поліцією. Є ранених кількох студентів і кілька поліціянтів, в тім один комісар.

Польські ґазети, що прихильні до санації (уряду Пілсудского), пишуть, що ендецькі академіки виступають не так проти жидів, але використовують цю нагоду, щоби, як пише „Ґлос Правди“, викликати неспокої в краю, — і тим підкопати теперішний уряд Пілсудского, бо ендеки собі хотілиб запанувати.

Оттакі то в нас порядки. Раз ті самі польські академіки нищили (в листопаді) українське майно, а тепер нищать жидівське і нас також зачіпають — а при тім мають свої політичні ціли, то вже й з поліцією дражняться.

Про це вже знає цілий світ і той славетний Союз Народів.

Таке то вичинюється в нашім краю, а тепер погляньмо, що нового в широкім світі:

В Англії

вже обчислили, скільки котра партія вибрала послів. І так: соціялісти (лейбористи) здобули 293 мандатів, консерватисти 256, ліберали 55, инші 7. При попередних виборах, перед чотирома роками, мали соціялісти лише 162 послів, консервативісти мали аж 392, а ліберали лише 44. Був і один комуністичний посол, а тепер не вийшов ані один. Отже при цих виборах

побідили соціялісти; вони справді не мають безглядної більшости, але мають більше послів, як кожда инша партія (зглядна більшість). Тому голова цеї партії, Мак Дональд, уже складає, свій кабінет міністрів, бо дотеперішний консервативний кабінет подався до димісії. Очевидно, що через зміну кабінету зміниться і політика Анґлії, головно в тім напрямі, що вже не буде так дуже триматися з Франціею, а більше буди йти з Америкою. Цего боятьcя польські політики і вже виписують в ґазетах, що вислід цегорічних анґлійських виборів для Польщі, як для союзниці Франції, дуже некорисний. Польські ґазети пишуть, що анґлійські соціялісти стають в обороні Німеччини, а проти Польщі, а на доказ того наводять те, що сказав недавно секретар анґлійських соціялістів Ґіліс одному французькому політикови. Він сказав, що з Німеччини вже досить витиснули і треба дати вже німцям спокій. А на питання француза, що думає Анґлія про польські границі, сказав Ґілес, що Анґлія границь Польщі ще не заґварантувала і не заґварантує, а Німеччина, як зросте в силу, сама полагодить з Польщею справу границь мирним способом.

Тепер можна сказати, що справу довгів і відшкодовань, які має Німеччина виплатити Франції і другим державам, вже остаточно в Парижі полагоджено. І так

Німеччина має ще виплатити 36 міліярдів.

Буде сплачувати ратами по несповна 2 міліярди річно (1988 міліонів марок німецьких річно). Тою ратою будуть держави ділитися так: Франція візьме собі 1039 міліонів, Анґлія 428, Італія 211, Бельґія 115, Америка 66, Японія 15, а решту ще по трохи розділять між Югославію, Румунію, Грецію і Портуґалію. І Польщі щось має капнути.

В Празі;

арештували недавно одного капітана чехословацького ґенерального штабу, Фаловта, за шпіонство. Він викрадав важні військові папері й пляни і продавав їх німцям за великі гроші. Цікаво його зловили: Він всів у Празі до літака і полетів до Німеччини, але всідаючи загубив шкіряну торбу. Ту торбу найшли, а в ній важні пляни. Тоді ніби то хтось оголосив, що знайшов якусь торбину, нехай пошкодований зголоситься. Фаловт зараз вернувся з Німеччини автом і зголосився, а там його цапнули поліцаї. Це великий встид для чехів, що в них трапляються такі зрадники, як цей Фаловт. Йому німці платили 10000 марок місячно, але за те знають вс мобілізаційні пляни чехів, бо Фаловт зрадив їм і ключ до відчитання тайного (шифрового) письма Чехословаччини.

Про великі неспокої доносять

з Китаю,

де далі беться Чанкайшек з Фенґом. Мабудь прийде до війни між китайцями і Совітами (більшовиками), …у, що Чан-Кай-Шек повиарештовував урядників большевицьких консулятів у Китаю, які аґітували і шпіонували в корись Фенґа і большевиків. А що нового

в Польщі?

Крім подій у Львові, які ми вже описали, нема нічо цікавого.

Щось побалакують, що **сойм буде скликаний аж в листопаді,** аби ухвалив зміну конституції, а як не ухвалить так, як хоче „одинка“, то сойм розвяжуть і розпишуть нові вибори. Та хто ще знає, як то буде! **Пілсудскі вислав до Трибуналу Стану довге письмо,** в якім пише, що всю вину бувшого міністра Человіча, якого судять, бере на себе, бо він був шефом (зверхником) Чеховіча і Чеховіч все робив за його відомом. В тім письмі знову досталося соймови; так попередні сойми як і теперішний називає Пілсудскі підкупними, а способи нарад сойму називає глупими.

Деяких польських редакторів дуже обрушило це, що **Франція тепер не згодилася позичити Польщі 100 міліонів франків** (25 міл. долярів). Підозрівають, що це сталося тому, що польський міністр Залескі їздив до Будапешту і щось занадто братався з мадярами. А Франція мадярів не любить, бо мадяри думають ще про Габсбурґів, а це Францію злостить. Отакі то політичні штучки.

„Політичний“ випадок.

Хотів я раз читачам „Народньої Справи“ вшкварити щось для науки, ну — і для забави.

Думав днину, далі другу... (до біса завзятий!) — хотів усіх потішити, як кум Сорокатий.

А ту годі, щось не лізе, ба ще й брак чорнила, піду, думаю, пораджусь ще кума Гаврила.

Кум Гаврило хитрий з біса, — їздив в Гамерику!), — „Пиши, каже, до ґазети про ту політику, що то нею дипльомати увесь світ морочать, всяку правду розбивають, всіх як собак дрочать! Або пиши за податки, за значки на возі, за їхання лівим боком по кепській дорозі, за гноївку й чистий комин і той „апартамент“ коло хати у садочку!? Ох, що був за ляментт, як прискочив раз до мене якийсь там виродок й „політиком“ прозивав мя за кепський виходок!“ ..

Щож, гадаю, файно буде про таке писати, може ще й похвалу вліпить Іван Сорокатий.

...Сів я й пишу. Перо воджу по білім папері, аж ту, дивлюсь, суне жінка з макогоном в двері:

„Що ти сякий-такий пишеш? Не маєш роботи? Політики тобі треба? Ще мало гризоти?.... А дивись но,— діти голі, бульба не саджена, на бураки не орано... а я, мов скажена, цілий Божий день гарую!“...! тай за макогін!... Я до сіний, з сіний на двір, з двору на загін.

Ще гаразд, що не попалось за цю політику!... Що не скінчив, — вибачайте! Як посію вику й коло бульбочки пороблю, а зародять дині, обіцяю докінчити:

Кум Василь зі Спрюні.

Зневажають, ще й карають!

Дістаємо таке письмо: „Дня 17-го травня 1929 р. був я переслуханий перед начальником суду Феліксом Ґрабовецким в Копичинцях за переступлення параґрафу 300. Оскаржив мене наш війт Гринько Довгань за те, що як я контролював громадські книги приходів і розходів і зауважив ріжні неправильности, в присутности кількох радних звернув війтови увагу, із чого зайшла мала перепалка словами. І цим я мавби переступити параґраф 300, який судить за підбурене, бо ніби то перешкаджав гром. урядови в урядованню. Коли покликано мене до салі, запитав мене писар: Імєв? назвіско? чий син? звідки? літ? Русін чи Поляк? — „Українець!" говорю. „Так сев не піше, тилько Русін альбо Поляк" — а коли мене вдруге спитав, хто я, — „Українець", говорю коротко.

Тоді пан начальник суду закликав на писаря:, „Питай сев, якеґо визнання, відзіш же то уparти Русін!" І в тій хвилі гримнув на мене з таким криком, що було чути через двері на цілий коритар: „За Збруч ідзьце Україне будоваць, як вам сев у нас не подобало! Ми не позволіми на таке постевповане, ви бунтовнікі! Ви пшеців ржонду!" і т. д.

Аж коли пан радца успокоївся, я лагідно сказав: „Пане Радцо! я против жадного уряду ніколи не виступав, і не виступаю, я лише панови секретареви відповів на питання, хто я, а що тут ходить тільки о правду, то вибачте, не можу говорити на чорне, що біле".

Ну і вправді — чи так повинен поступати начальник суду?

Іван Паґут,
в Нижбірку старім.
пч. Нижбірок новий.

В Городку була 22. травня така подія: До асентерункової комісії прийшов Михайло Мерцала з Бартатова. Коли лікар оглянув його, Михайло сказав, що його болить горло. Доктор непорозумів, що це є „горло" і питався, а війт з Бартатова сказав, що **горло то є ґардло**. На це лікар закликав до Мерцали: „Ага! То морда вас болі?" Мерцала відповів, що морда є в корови, а в нього є лице і горло. Цю відповідь уважав староста за образливу і дав Мерцалі 3 дні арешту.

Не тільки в нас так!

Під Варшавою є два села: Дзєцінуф і Варшавіце, а їх пасовиска сусідують між собою. Громади посварилися за пасовиско і дійшло до бійки. Билися ціпами, вилами і палицями. Варшавіце побідили і гнали мешканців Дзєцінова аж до села, а потім завернулися.

— —

Мусіли білити плоти.

Варшавське воєвідство наказало було цеї весни під загрозою кари побілити всі плоти до 14-го травня. Селяне мусіли залишити пильні польові роботи та білити плоти.

Одна польська ґазета — подаючи отцю вістку — питає воєвідство, чи воно в той спосіб хотіло замалювати селянську нужду, яка визирає з кождого кутка на селі?

—о—

Що чувати в нашім селі

„Сокіл" при роботі. Дня 26 мая вибух пожар на обшарі двірськім ґрафа Рея в Мужилові п. Підгайці; занялась хата гуменного Яна Кондрацкого, правдоподібно з того, що малі діти за хатою бавилися стрільним порохом, котрого назбирали з грузів знищиної горальні, де підчас війни містився маґазин муніції російської.)

Як лиш побачили огонь, рознісся звук алярмової трубки сокільської пожарної чети, а за пару хвиль мужилівські Соколи тягнули вже самотяж сикавку на гору, де горіла скарбова хата. Та тут стрітив їх в грубою лайкою сам мешканець горіючої тої хати, гуменний Ян Кондрацкий і не позволяючи гасити огню, викрикував: „Самі запалили, а тепер гасити прийшли. Обійдемося без вашої сокільської помочи, нехай горить!" Аж як прибув власттель фільварку Рей, взялися соколи енерґічно до гашеня вогню, викидаючи з горіючого стриху много панського добра, котре спритний гуменний нагромадив, як той хомяк до ями; було там опріч збіжа твердого, много вівса, неуживані ще нові колеса, штаби желіза, міхи в бунтах і инше добро, яке сокільська чета викидала зі стриху, а гуменний зі злости сичав, як вуж в норі, за пару хвиль пожар зліквідовано і сусідна хата, хотяй була близько, була урятована. По скінченю рятованя властитель фільварку подякував рятунковій сокільській четі і дав надгороду — кождому в руки по кілька золотих.

Телефонічно завізвана міська сторожа пожарна з Підгаєць, прибула вже по всім, і відїхала безчинно назад. Честь Вам, молоді Соколи, що не зважаючи на шикани служби фільварку, сповнили свій обовязок, ратуючи ближнього в пригоді, і тим дали гарний примір для тих, що викрикували на Вас. — Громада складає Вам щиру дяку, що Ви урятували село від неминучого нещастя. бо шаліючий вітер був би розніс пожар на село, якби не Ваш скорий ратунок. Очевидець.

Увага від Редакції. Це є ще один гарний приклад, що наші „Соколи" і „Луги" не є такими, як їх обмальовують польські ґазети, які накликають на них поліцію, але справді ратують людське майно від заглади. Та підносячи гарний вчинок мужилівського „Сокола", не можемо не замітити, що за свою працю не повинні були приймати від ґрафа якісь гроші на руки кождий з окрема, натомісць повинні були заявити, що приймають надгороду лише до каси товариства на цілі Товариства, приміром на закупно потрібних ще приладів. Тим були би дуже піднесли свою повагу.

———

Жидівські аґітатори за коршмою. Тарновиця лісна, пов. Надвірна. Бідне наше село. В инших сторонах нарід бореться проти алькоголю, а в нас противно, за намовою жидівською зібралася в нашім селі „чесна компанія" і давай намавляти несвідомих людей по хатах, щоби підписувалися за коршмою, заявляючи, що нібито вони переводять плебісціт і за своїм прикладом зібрали понад 200 підписів і тим раділи спільно з жидками, що вже будьто плебісцит перивели і тверезих побідили.

Та не так сталося. На їх нещастя знайшлися і такі, що пішли в село і зібрали около 300 підписів проти коршми. Та потім довідалися, що ані других підписи не важні і треба перевести формальний плебісцит то є голосування, в котрім певна побіда буде тверезих, бо не один з них, що через підступ піяків—радних, підписався і жалує що через свою несвідомість продав би був чортови свою душу. Належить згадати, що і покутні шинки в нас брикають, де наші часом радні або і війт не повстидається зайти і звідтам качок нагнати до дому. Належить не поминути і вашого второго брата церковного, зовсім порядний і тверезий чоловік а злий дух найшов його і так завзято бореться за коршмою зі своєю жінкою і зі своїм шваґром, що трохи не порозболіються.

Здається, що час вже вам схаменутись і іти тою дорогою, куди іде більше людий, не пльонтатися та викрикувати на кооперативу і на читальню.

Ми ще вам мусимо і то пригадати, як Ви кричали в минувшім році як хотілисьмо перевести комасацію враз з парцеляцією в нашій громаці, то Ви називали нас большевиками а самі пускаєтеся через свою несвідомість не на інтерес для себе, а на добрий ґешефт для Мошка.

Громадянин.

—

Свято „Просвіти". Дня 19. травня 1929 відбулося заходом філії „Просвіти в Буську — Ювілейне свято Просвіти. Свято зачалось Службою Божою в каплици св. Миколая, співав прекрасно хор мішаний з Острова коло Буська, який зробив дуже миле враження на присутних.

По Богослуженню відбулося властиве Свято в Бурсі на Греблі зі слідуючою програмою: 1) Вступне слово Бп. д-р Процик Маркіян — місцевий адвокат. 2) Україно Мати — хор мужеський з Буська. 3) Не забудьмо за Просвіту — декламація, Капій Омеляк уч. IV. кл. нор. 4) Дзвони — хор мішаний з Гумниськ під проводом Вп. Калиневича Степана 5) Пісня Просвітян — Декл. Демидчук Микола 6) Гандзя — хор мішаний з Гумниск. 7) Закінчення — о. Ілля Васильківський голова філії. Окрасою цілого Свята був виступ дуже добре вишколеного хору з Гумниск, який сміло може конкурувати з великоміськими хорами.

Зібрано на „Дар Просвіті" — 68 76 зл.

———

Село Висоцко, пов. Ярослав. Наше село не дуже то велике, бо числить всего біля 200 хат. Маємо молочарню, касу Стефчика, крамницю церковну, а все те завдячуємо трудолюбивому пароху о. Станчаку. Одним словом сказавши о. Станчак має великі заслуги на полі економічнім в місцевих громадян. Та лиш в тім біда, що наш парох дуже ненавидить українців, які є йому солею в оці. І ось в неділю 24.III по вечірні виголосив о. парох проповідь, в якій заохочував вірних до добровільних складок на церковну бібліотеку. І при тім на жаль не обійшлося, щоби не нарушив Українців, кажучи ось як: „На читальню єсь не дав, бо як би то на якусь там українську просвіту, то дав би і 5 зол. (в нас є чит. Качковского). Або таке: „Хто зробив Україну?... Наші вороги, щоби нас розбити!". Отче каноніку, нам здається, що церква це місце на молитву, а не партійно-політичну пропаґанду. Просимо Вас, українців не зачіпати, бо тим лише ширите роздор у селі і нищите ту добру працю, яку Ви самі зробили в селі. Політичні переконання є для кождого його особистою справою.

Свій.

———

Котре село ще не вибрало мужа довіря?

В деяких селах наші передплатники ще не вибрали мужа довіря „Народньої Справи". Взиваємо тих передплатників, щоби зараз перевели вибір мужа довіря, бо то є в інтересі не тільки ґазети, але головно їх самих. Як в разі якого випадку на посвідці загибелі худоби не підпишеться вибраний муж довіря, то запомоги не зможемо признати. Отже в кождім селі, де є наші передплатники, навіть там, де є лише два, треба одного передплатника вибрати мужем довіря. Де є один, там він сам собі є мужем довіря, доки не буде більше передплатників. Отже вибирайте всюди мужів довіря і присилайте до Редакції заяву з підписом.

Переписка і всякі поради

С. Мельн. Гаї дітк. Передплата заплачена до кінця червня. З тою слабістю удайтеся до д-ра Ал. Подолинського у Львові, пл. Більчевського 10, коло костела Елисавети.

В. Д. Григорів. Інваліди, які окалічіли від куль, але не були вояками, можуть вносити просьбу о запомогу до Воєвідства до „Фонду убогих". Треба внести просьбу з посвідченням уряду громадського і парохіяльного, що ті особи справді були ранені в селі в наслідок якоїсь битви.

З Жабокруків, пов. Городенка пишуть, що теперішний війт, по якім громада сподівалася самого добра, дав дотепер дозвіл на шинок жидови З. Мельцер, забуваючи, що як буде в селі коршма, то будуть і крадіжі і біятики.

Від редакції: Війт не має права давати дозвіл на коршму, хиба лише підписав просьбу жидови до старосты. Громада може скасувати коршму голосованням.

Горигляди, пов. Товмач. Війт ставить варту коло панських бараболь. На то не має права, бо в такім разі кождий міг би для себе зажадати варти. Хто ще до того дається бити, той хиба цілком дурний. Биті повинні внести скаргу — а громада повинна не згодитися на таку варту. На ціле село має бути лиш одна сільська варта, а пан повинен собі наймити вартівників за гроші.

Слота П. Гадинківці. Про „звалище" було в ветер. порадах в ч. 21 „Н. Справи".

— —

Ветеринарні поради

М. Дорош. Шкура посідалася. У Вашої корови посідана шкура з вимівлі. Лікувати хорі но и так: Змити струп милинням, щоби зійшов. Далі сполоскати і висушити ноги, а на суху шкуру змащувати масть, зготовлену з 1 ложки галуну і 1/2 склянки несоленого масла. Або змащувати 50% мастю піоктаніновою з аптики. Уникати болота і вогкости, бо прикинеться тяжка груда.

О. Голям. Кропивник. Неприступна і скоботлива корова. Вашій корові подавайте 3 рази денно до оброку або пійла жменю такого порошку: Купіть в аптиці 150 ґрамів штучної карловарської (карльсьбадської) соли, 250 ґр. ялівцю, 2 дека чорної антимонової сірки. (stibium sulfuratum nigrum). Візьміть ще 2 кґр. (або 2 кварті) льону і змеліть на борошно, а далі 1 фунт домашньої соли. Це все змішайте і змеліть на одноцілий порошок і тримайте в горнятку, подаючи корові до кожної їди по ложці. На скоботливість (лоскотливість) змивайти вимя часто зимною водою, підливаючи під живіт і на вимя холодну воду час до часу і вмивайте цілу корову. Корова дістане молоко, буде його спускати і затратить поволи і скоботливість. Перестане в ній гуркотіти.

П. Дидерис, Вільхівці. Коні кашляють, храпють і боками носять. Ваші коні не підпалені (тобто не дихавичні) але їх легені (легкі) хоріють грибнею, яка кидається на легені весною з спліснілого або затухлого зимового сіна, вівса то-що. Коні лікуйте так: по змові примістіть їх в иншій стайні, або на гумні, стодолі, а тимчасом стайню вивистіть і вибіліть, та лишіть для провітрення отвореною. Що вечора спарте потарух сіна (але здорового) беручи жменю зо дві на кварту кипятку і додайте до сего 1 ложку креоліни або дьогтю і хай коні ці пари вдиховують. Хай коні ночують в теплий час на дворі. Сіно — якщо лихе — витріпувати з плісні-стухлини і скроплювати перед скормленням соленою водою.

Увага! Поради уділяє ст. ветер. лікар М. Стахурський у Львові, вул. Дверницького 32а. Просимо наших передплатників звертатися до нас лише з важними запитами, в таких випадках, де хороба загрожує життю тварини. В дрібних справах не будемо уділяти поради. Дальші поради будуть в слідуючім числі.

Будемо фарбувати очі.

Один американський лікар винайшов такий спосіб, що мож буде закрашувати чорні очі на сині. Він каже, що ще винайде спосіб і на закрашування очей на иншу фарбу.

Заборонили збірку на Інвалідів!

Цего року всі три східногалицькі воевідства не дали дозволу на переведення орґанізованої збірки на Товариство Охорони Военних Могил та на Українське Товариство Допомоги Інвалідам у Львові. За причину подають — перетяжнення населення ріжними збірками та і те, що збірку ділили оба ті Товариства, хоч у минулім році цего жадне воевідство за перепону не увзажало. Тому цего року не буде збірки на листи. Отже обовязком свідомих громадян, товариств, інституцій і економічних установ є надіслати свою жертву на оба товариства чеками, які будуть розіслані з усіма часописами.

—o—

До складу й прикладу.

Наш хор.

Як почала наша мила „Справа“ виходити, я почав в ній свої вірші скромненькі містити.

Я містив їх на потіху тай добру розраду, ну, а часом у потребі подав щиру раду.

Чи зла була тая рада, чи добра, не знаю, — та якої, братя, вмію, такої співаю.

Але маю з того співу і радість велику: й другі люде потягають під мою музику!

Ну, що це приемно дуже, наслідників мати, того я не буду крити, можу всім сказити.

Не кінчив я такі дуже превисокі школи і що буду мати учнів, не думав ніколи.

Та ще й яких файних учнів! Щоби ся святили! Тут Окіс, а там Данилів тне з усеї сили.

Тут Когут, а там Гаврилів сіли при долині, там два дуже ґречні куми з дорогої Сприні.

Ба — й дівчата й молодиці: Настя то Марися!

Так співають, що аж любо, слухай і дивися!

Ще є й инші, що їх тутка годі і зчислити, дай їм Боже многа літа і в добрі зажити!

Дочекався я потіхи, нема що казати, кождий знае, що все краще у гурті співати.

Краще вийдуть в такій пісні всі радости й жалі, а як один вже захрипне, другий тягне далі.

Дайтеж руки, мої друзі! Заспіваймо в хорі! Нехай піде наша пісня, як филя по морі.

Нехай збудить гори й доли і всю Україну, нехай усім зажуреним розвеселить міну.

Вдармо, братя, наче дзвоном, тоном-голосами, нехай збудять вони пострах поміж ворогами.

Нехай знають супостати, що співати знаем, що ми їм ще не такої колись заспіваем.

Вдармо, братя, на потіху нашому народу, заспіваймо про відвагу, про щастя й свободу.

Та нехай до того хору й другі приступають й милозвучно всі за нами згідно потягають.

А поки ще діриґента другого мем мати, дириґуе Вам зі Львова

Иван Сорокатий

КАЛЕНДАР НА ТИЖДЕНЬ.

Червень 16 – 22.

16. Неділя, 6. Св. Отців, Лукіяна,
17. Понеділок, Митрофана еп.
18. Второк, Доротея св. мч. (Доротея, Маркіяна)
19. Середа, Висаріона і Іляріона прп.
20. Четвер, Теодота св. мч.
21. Пятниця, Теодора Стратилата св. мч.
22. Субота, Кирила А. Субота зауп. (Кирила, Теклі, Суб. заупок.)

Зміни місяця. Нів був 6. червня, перша чверть 14. червня, **повня** буде 27. червня.

Як нарід приповідае.

— Борони мене, Боже, від вербових дров, телячого кожуха, заячої шапки і свинячих чобіт!

— В місті як у тісті, а без гроший нема що їсти.

— Любо тому давати. хто не хоче брати. **(Т. Д.)**

— o —

◆◆ Будова Народнього Дому. На нараді членів кооперативи „Надія“ в с. Вел. Раківці, Кремянецького повіту, ухвалено приступити в цьому році до будови в селі Народнього Дому, де буде мати приміщення і кооператива. Обрано будівельний комітет на чолі з п. Б. Козубським.

◆◆ Гарний примір. Гурток молодіжи з Вербиці пов. Рава руська прислав через нашу редакцію 15 зол. на добродійні цілі, а саме: 10 зол. на „Рідну Школу“ а 5 зол. на політичних вязнів. Молодь Вербиці пристосувалася до заклику українського студенства і в час всенародної жалоби здержалася від усяких забав та заощадила на тім цих 15 зол. на національні цілі. Крім того в цім самім селі зложили на хрест на могилу українських стрільців куми і гості на хрестинах 15·50 зол., на однім весіллю зібрали 1·50 зол., на куренню тютюну заощадила молодь 10 зол., Гринь Пушкар 5 зол., инші збірки дали 4 зол. Молодіж Вербиці взиває молодіж усіх сусідних сіл і цілого краю, іти за приміром Вербиці.

◆◆ Як учить пан Межвіньскі. В селі Калинівці пов. Бібрка є від недавна школа і то польська, хоча в селі нема ні одного поляка. В тій школі учить Вацлав Межвіньскі, а як учить, послухайте: Недавно запровадив дві школярки: Маланку задерицьку і Лину Максимців до своеї кімнати і там зґвалтував Лину, а Маланка дуже опиралася, то він її вивихнув руку. Цей панок буде відповідати перед судом, бо все виявилося.

◆◆ Звірі. З села Вулька вербичанська, п. Ковель, пишуть нам що там на самий польський Великдень в хаті Антона Вишневського, якого тоді не було дома, мали знасилувати якийсь Ґенсьоровский і Н. Култюх двоє малолітних дівчат, що ствердив і лікар в Ковлі. Ведеться слідство.

◆◆ Уважайте на діти. В селі Грушів пов. Яворів згоріло 22.V. ціле господарство Івана Кравця. Огонь завинили діти, що бавилися сірниками, як родичі пішли в поле на роботу.

◆◆ От, як не робиться! З Завадова пишуть нам: „У нас було 2-го червня посвячення докупленого цвинтаря. По посвяченю зійшлося около 20 господарів до читальні і там зробили собі забаву тай пропили 65 золотих — і то самі мудрі господарі. Як хто просить їх часом на народні цілі, то кажуть, що „нема“ навіть 20 грошів, а на горівку, і то ще в читальні, то є! Ганьба! Тверезий“.

◆◆ Грім завзявся 29. травня 1927 р. вдарив грім у стодолу Грицька Бицкого в Лучицях п. Сокаля. Стодола згоріла і господар відбудував її. А цего так 30. травня вдарив грім другий раз в ту саму стодолу і вона знов згоріла.

◆◆ Градова туча. В селі Зубриця падав пів години такий град, що місцями було по пів метра снігу. Управну землю зовсім знесло лише камінь остався. Подібну шкоду накоїв град в селах Ільник і Вориня.

◆◆ Смерть в огні. В Добрусині пов. Жовква зайнялося в ночі з 2 на 3 червня господарство Стефана Галича. Згоріли 4 будинки і весь живий і мертвий інвентар. Огонь обняв нараз усе, так що три особи, які спали в хаті, вратувалися, а 18-літний син, що спав у стодолі, згорів нищасний на вуголь.

◆◆ Пожар в Підбірцях. В Підбірцях коло Львова згоріло приходство і всі господарські забудовання місцевого пароха. Згоріло 18 штук худоби. Є чутка, що приходство підпалив хтось з пімсти.

◆◆ Забув п. Недзведзь, як Медведем був. Михайло Хавлюк с. Василя з Торговиці пов. Товмач дістав від редакції „Нар. Справи“ запомогу. Гроші відбирав на почті в Отинії війт з Торговиці п. Іван Баюрчак. Почтмайстер Недзведзь уже давав йому гроші, коли раптом глипнув на переказ і доглянув, що Хавлюк підписався по українськи. Це обурило п. Недзведзя і він казав війтови підпис перекреслити і написати його по польськи. Було це 28. травня н. р. Треба знати, що п. Недзведзь ще недавно називався Медвідь і був українцем. Можеби висші власти почтові повчили п. Недзведзя, що адресат має право підписатися на переказі і по українськи, бо тільки це є його автентичний підпис.

◆◆ З нас жие але нас не знае. В Заболотові є жид-адвокат Др. Ф. Тайхер, який жие з наших селян, що ще не відзвичаїлися ходити до чужих адвокатів, — але мимо того не хоче знати української мови і відкидае українські позви або намовляе, аби наші люди домагалися польських позвів. Він також намовляе жидків з Заболотова, аби не приймали українських позвів, і вони відсилають з таким дописом: „зврацам тов скарґі назат бо я теґо ензику не розумім“. Можеби наші люди вже постояли за свою честь і запамятали собі того пана адвоката, що не знае бесіди тих, кого ціле життя ссе.

◆◆ Подяка за довіря. Николай Бараняк, муж довіря „Н. Справи“ в Підбужу пов. Дрогобич, дякуе на цім місци всім передплатникам „Н. Справи“ з Підбужа за те довіря, яке оказали до нього, вибравши його другий раз мужем довіря.

◆◆ 13 км. над землею. Поручник-летун американської военної фльоти підлетів на літаку цими днями 12930 метрів високо і побив всі дотеперішні рекорди (найвисші лети). Останній рекорд виносив $11^1/_2$ км.

◆◆ Кілько лікарі заробляють. Один варшавський лікар предкладаючи зізнання про свої доходи, признався, що він місячно заробляе по 20 тисяч зол. Варшавські часописи пишуть, що той лікар є звичайним собі і пересічним лікарем у Варшаві. Кілько отже мусять заробляти славніші варшавські лікарі, коли пересічний заробляе 20 тисяч місячно. Варто бути „дохтором!“

◆◆ Поїзд переїхав 27 вояків. В Китаю близько Пекіну переїхав поїзд панцирне авто з 25 вояками і двома старшинами. Всі вояки в авті згинули.

◆◆ Чому так тяжко жити? У Вильні арештовано урядника Юліяна Лянґамера, що за хабарі продавав жидівським купцям дуже дешево концесії на вируб державних лісів. Обчислено, що він в той спосіб заподіяв державі 5 міліонів золотих шкоди. В той сам час арештовано в Хоржові на Горішному Шлеську цілий митний уряд за те, що хотів перепачкувати до Польщі з Німеччини 5 ваґонів заліза. Таких вісток богато подають часописи майже що дня. А скільки їх затаюеться. А про скільки великих злодійств ніколи світ не дізнаеться! І чи дивно кому тепер, що так тяжко жити. Не може бути інакше, коли всюди крадуть і шахрують.

◆◆ Торгував трупами. При університетах є анатомічні інститути, де медики, що вчаться на лікарів, крають трупів тих людей, що померли в шпиталях без роду і опіки. В німецькім місті Галь є також такий інститут. Та директор того інституту Руф в останніх часах достарчав дуже мало трупів, або давав їх медикам на стіл без рук, без ніг і без голови. Вони знали що Руф дістае з шпиталів богато трупів і то цілих, тож почали слідство, де він ті трупи дівае. І вислідили, що він деякі трупи цілі а з деяких лише голови або ноги й руки виварює і чисті кости продае ріжним професорам природи, що вчать по школах анатомії (склад людського тіла). Руфови вільно було продавати трупи, але лише такі, які вже покраяли і розглянули студенти інституту. А він продавав їх і зовсім не давав медикам. За це дістав 9 місяців тюрми. Але кажуть, що за те заробив на трупах велику суму гроший.

◆◆ Нівроку цего року! Одна молода німка, Вельнерова, що мае тепер 28 літ, вийшла замуж перед 9 роками, та за ті роки вродила свому Вельнерови рівно 18 (вісімнайцятеро) дітей! Найперше мала одно, за рік друге, а в роках 1923, 1925, 1927 і 1929 чотири рази по четверо дітей нараз. З того є 10 синів, а 8 дочок а все то дрібнота, ще ніодно не мае 9 літ. Молода мама є цілком здорова і дітям нічого не бракуе.

—o—

Свідоцтво нашої сили.

Окружне Свято „Сільського Господаря" в Коломиї

В неділю 2. червня відбулося заходами коломийської Філії „Сільського Господаря" велике окружне свято „Сільського Господаря", яке перемінилося у велику хліборобську маніфестацію українського селянства Покуття. Численністю народу та величавим обходом пригадувало воно хіба найкращі часи передвоєнних літ Покуття, коли то Коломия бачила на ріжних народних святах теж тисячні маси зорганізованого українського селянства.

Свято почалося о год. 10 ій рано торжественною польовою Службою Божою, до якої стануло 14 священиків. Службу Божу відправлено на великому майдані (зарінку) над Прутом. Ще далеко перед початком Богослуження зароїлося над Прутом від гургів селян, які фірами і пішком сходилися з цілого повіту. Около 60 сіл прийшло зорганізованими відділами з окремими написами і таблицями, що вказували, які і звідки це Кружки „Сільського Господаря". Вози, буйно вбрані квітами, збіжем та вінцями, не уступали нічим найкращим оздобним взорам чужих культурних країв. Численно була заступлена молодь і жіноцтво. Не брак ло теж кінної бандерії, яка гарно відбивала у своїх народних одягах. Вже в Богослуженню взяло участь около 5.000 людий. Після Богослуження уставився величезний похід. який зразково і в порядку перейшов через ціле місто, на подвіря „Народнього Дому". В поході взяли участь також українські товариства з Коломиї, інтелігенція, шкільна молодь українських шкіл, а навіть молодь державних шкіл, яка, хоч без провідників, зрозуміла, що вона належить туди, де велика ціль гуртує тисячі українських селян. Похід перейшов через ціле місто мовчки, бо поліція заборонила співати якінебудь пісні. Це мабуть одинокий похід підчас великих свят „Сільського Господаря", який не мав права народною піснею звеличати свій великий день, та радуватися своїм хліборобським святом.

В повазі увійшов цілий похід на великий майдан Н родного Дому, де уставився у взірцевому порядку. Зібралось понад 6.0.0 людий з усіх околиць Покуття. Тут почалась друга частина свята. До многотисячної селянської громади промовив селеґат Товариства „Сільський Господар" у Львові (інж. Е. Храпливий), який привитав Покуття з великим хліборобським святом, та підкреслив, що лише сильна організація українських селян - хліборобів поведе весь український нарід до кращої будучности. По цій промові відспівав селянський хор з Стопчатова під орудою відомого дірігента Петра Чукура дві пісні, потім співав хор „Коломийського Бояна" під орудою проф. Шипайла, а по цім хорі співав народні пісні знову хор з Стопчатова, який нічим не стоїть позаду навіть кращих міських, хорів, а то завдаки важкій та вмілій праці його дірігента. Свято закінчив промовою голова Філії „Сільського Господаря" в Коломиї, радн. Володимир Кобринський, якого трудом оце величаве свято уладжено. Богато праці в організацію свята вклав також місцевий аґроном інж. Василь Дмитренко.

В святочнім настрою і в почуттю своєї великої сили розходились українські селяне Покуття домів. Вони пережили один гарний день, який засвідчив, що українське село підноситься, а українські селяни гуртуються в товариство чесне, щоби спільно добути собі кращої долі. Росте нова, сильна хліборобська українська орґанізація, яка поруч кооперації стає на переді нашого життя — це „Сільський Господар". Це свято переконало й деяких невір них з поміж нашої інтеліґенції, що не перевелася ще сила і здібність орґанізації нашого українського села, коли вложиться в него бодай трохи праці, та поставиться йому перед очі велику гарну ціль, якою воно захопиться.

Що по чому?

Збіжжя: по дотеперішних цінах, тільки гречка подешевіла. На заграничних збіжевих ринках зачалася легка поправа цін.

Пшениця 41 до 42; жито 22 до 23; ячмінь 18 до 19; овес 24; кукуруза 32 до 33; вика сіра 27 до 28; чорна вика 30 до 32; гречка 27 до 28;

Сіно прасоване 7 до 10 зол.; солома 4; житний грис 13; пшеничний 14 зол.

Масло, молоко, яйця.

Маслосоюз платив дня 10. VI. за масло по 5 до 5·20 зол. за кг. за літру молока 34 гр. за яйця по 13 гр. за штуку. За літру сметани 1·60 зол.

Свині. Рівня Рукера на Знесіню платить за свині на бекон по 2·20 до 2·30; за мясні 2 до 2·10 зол.; за опасові 2·30 до 2·40 зол.

Помішні погної цілими ваґонами. Мінеральний суперфосфат 16% з мішком 16·68 зол., 18% — 18·54 зол. Кістяний суперфосфат 16% 20·68 зол. 18% 23·04 зол. Векслевий кредит до 15 березня по $9\frac{1}{2}$% річно.

Томасина з мішком 19% на німецько-польській границі 18 зол. Векслевий безпроцентовий кредит до 15. III. 1930.

Вапно на погній 480 зол. за 100 кг. на стації коло вапнярки, 6 місячний векслевий кредит.

Долар 8·88 зол.

—о—

Перед сінокосами

Зелену пашу повинно коситися аж тоді, коли та паша є найпоживніша. Такою є люцерна тоді, як зачинає цвисти. Як зацвите, то тратить майже половину своєї вартости. Паші буде більше, але молока й мяса з неї буде менше. Тому люцерну треба косити, заки ще зачне цвисти.

Конюшина тоді найпоживніша, як цвите. Тому її повинно коситися в повнім цвіті.

Сіножать треба тоді косити, як цвите та трава, якої є найбільше. Ніяк не повинно дозволятися, аби трава відцвила. Бо тоді господар може збере трохи більше сіна, але його вартість буде дуже мала. Це буде радше солома ніж сіно, бо вся його сила, насіння, підчас сушення, громадження та возки зітреться та лишиться на полі. Чисто так само, як наприклад зі житом. Як ми його косимо на зелену пашу тоді, як воно лише зачинає сипатися, то його буде трохи менше але зате, паша з нього знаменита: Як воно висиплиться й ми його скосили б на пашу, то її більше, але вся її вартість буде менша, як першого жита. Коли жито дозріє й миб хотіли його косити на пашу, то зібралиб лише безвартісну солому.

Таку безвартісну солому збирають зі своїх сіножатей всі ті господарі, що пізно їх косять.

Не менше важний також спосіб сінокосів і збору сіна.

Скошену траву треба зараз розкинути, аби зівяла, та треба так сушити, аби якнайменше роси й дощів її зросило. Вже другого дня пополудню треба його згромадити й скласти в малі копички. Може це бути ще трохи сире сіно; в малих копичках воно підосхне. По кількох днях можна його вже зложити в більші копички. Заграницею навіть до стогів складають трохи вогке сіно. Але аби воно не запарилося — посипають кожду верству худобячою солею (1 мішок за 5 зол. вистарчає на 6—8 фір сіна) і вона не дасть сінови ані сильно запаритися, ані сплісніти. Таке сіно троха загріється й зробиться гніде, але смак не зіпсується — противно поліпшиться. Тай пізніше не треба при таким сіні давати худобині окремо соли.

При зборі конюшини треба уважати, аби не пересушилося та не стерлося на порох дрібне листя, найцінніша паша. Тому найліпше сушити конюшину на кізлах. На них складається зівяле конюшину так, аби підчас дощу не затікала, лише спливала вода по верху і лишити так довго, доки цілковито не висохне.

Також конюшину і люцерну треба солити, бо їх бадилля дуже довго лишається сире та плісніє, Як посолимо — то цего не буде.

— —

Не топчіть золота.

II.

Цілий червень та липень можна збирати слідуючі лічничі зілля:

Польові братки (Братчики, Трибарвна фіялка, Сирітка).

Цей цвіт росте на полях, степах, в лісах все в трьох красках Цвите від травня до осени. Збирати треба цілу рослину без коріння тоді як цвите і сушити в тіни. Сухе зілля повязати в малі жмути. Зілля браток з переважною синьою краскою є більше пошукуване і дороще. Ціна около 100 зл. за 100 кг.

Гіркий корешник, (Істодот, Корешник, Хрестовник,) росте на травистих луках, сіножаттях, в зарісниках, лісах. Синьобілявий цвіт в травні і червні украшує густо било від половини в гору. Збирати цілу ростину під час цвіту і сушити в тіни. Рослина в свіжому і сухому стані є без запаху, в смаку дуже гірка. Сухе зілля треба повязати в малі жмути. Збут запевнений. Ціна за 100 кг. около 220 зл. Є ще другий рід корешника (звичайний). Росте побіч гіркого корешника, але одинцем і майже не є гіркий, за нього платять по 45 до 60 зл. за 100 кг.

Барвінок, (Барвінець,) Цвите синім цвітом в травні і червні. Потрібне листя без билин, Ціна около 55 зл. за 100 кг.

Бібник трилистник, (Бобовник, Трифолія,) росте громадно на мокляках, болотах, в легко пливучих і стоячих водах, в потоках. Збирати треба листя без хвостиків, бо з ними чорніє при сушенню, і сушити в продувнім місці в тіни, розкладаючи тонким шаром, бо сочисте і тяжко просохає. Воно без запаху, в смаку дуже гірке. Доброго зеленого листя потрібно десятки вагонів. Ціна около 55 зл. за 10 кг.

Чорниця, (Афина, Борівка,) росте по лісах і в нижчих горах. Потрібне молоде листя в сушеному стані, тисячами кг. Ціна около 75 зл. за 100 кг. Зрілих ягід (овочів) чорниць в сушеному стані, потрібно десятками вагонів. Ціна залежна від урожаю, вагається від 150 до 350 зл. за 100 кг. Не рідко пошукують на ринку за ціловагоновими ладунками чорниць.

— —

Відразу ділiть суху конюшину на порції.

Суху конюшину або сіно складають наші селяне до засіків та стогів і пізніше її звідтам по троха беруть для худоби. При такій господарці вони ніколи не знають точно, кілько вони мають паші, кілько вже згодували, а кілько ще лишилося. Звичайно беруть доти, доки вистарчає паша. Минеться — то не дають. При цім вяглу пашу дуже тяжко микати зі засіків або зі стога. І богато найліпшої, найніжнішої паші стирається на порох та марнується.

Аби скінчити з такою господаркою та аби не марнувалася найліпша паша, треба вже при звозці конюшини та сіна проти того забезпечитися. Скинене з воза сіно чи конюшину треба повязати на однакові порції і складати так, як снопи. Тоді господар буде точно знати, кілько якої паші має і як її треба давати худобині, аби вистало на цілий рік. Хай наприклад начислить 300 вязанок конюшини по 3 кг. і 500 сіна. Тоді на 7 зимових місяців — 200 днів треба буде поділити їх по півтора вязанки конюшини та два і пів сіна. І хтоб не годував худобину, то однаково дасть їм паші, бо вона точно відміряна. Тай не зітреться на порох, бо вязанки лекше брати зі засіка, як неповязану пашу.

Передусім сушену конюшину та люцерну і гарне побережне сіно трeбаби ділити в той спосіб на порції. Скажете, що така праця вимагає богато заходів і то в самий важний для господаря час. Це правда, але хто в свій час косить пашу і хоче мати з неї користь — той тільки часу найде для цеї роботи.

Чи Ви вже самі відновили свою передплату?

Чи Ви приєднали нам бодай одного передплатника?

СПРАВИ ПАСІЧНИКІВ

Природні рої і штучні.

З давен-давна побільшувалася пасіка через природні рої з вулиів простих, кругляків, котрі наші предки робили з дуплавих грубих пнів осик, лип або сосон. Такі пні були дуже теплі і добрі для пчіл, котрі колись жили дико в дуплавих деревах, як були величезні ліси. І тепер, як є де такі вулії, то можна їх держати для природних роїв, бо штучні робимо з вуликів, приміром українських **рамкових**, бо тільки в рамкових вуликах бачимо, що там пчоли роблять і коли вийде рій. З рамкових вуликів робимо штучні рої тоді, коли нам тих роїв треба, а саме перед головним пожитком, який дає гречка і липа.

Велика це честь для нас перед світом, що перші рамкові вулики винайшов і робив українець Петрович, котрий і заснував першу пасічничу школу в світі. Його вулії з рамками побачили на Україні німці і чехи і від них почав на Моравах чи Шлеську і собі виробляти такі вулики священик Держон. Нині такі рамкові вулики, які є наліпші і які винайшов українець Петрович, роблять на цілім світі.

Коли той пень, що облетівся в в часі погоди і тепла коло теплого Олекси т. є. при кінци марта або в квітни, зачнемо підгодовувати ситою, то є цукром перевареним пів на пів з водою, аж до кінця мая, то матка тоді дуже червить, вилазять молоді пчоли і в червни пень є дуже сильний. Тоді т. є. в червні, липні стара матка в теплий, погідний день вилітає коло полудня враз з великою силою пчіл і сідає на дереві або на підставлених галузях (як пасіка немає дерев) або в розставлені рійниці і то є природний рій. Рій з гиляки стрясемо до рійниці, зробленої пр. з кошика, який скропимо ситою, трошки медом або вложимо в неї кусень вощини. Потім той рій сиплемо до порожнього вулика, вставляємо до него кілька рамок пчільних (не трутових!) і маємо новий пень пасіки. Матка зачинає червити а пчоли за кілька годин йдуть в поле. В вулию старім, з котрого той рій вийшов, зістала переважно молода пчола і маточники, з котрих вилізла молода матка, що за кілька днів вилітає з вулия до трута, щоби запліднитись. Коли в других маточниках квакають другі матки, то молода матка, як пень є сильний в муху, вилітає яко новий рій, якого звуть звичайно другаком. Такий рій є ліпший в мід від першого роя, бо в першім була стара матка, яка в новім вулию зараз зачала червито, і пчоли місто в часі пожитку зібрати багато меду мусять годувати молоду черв. За те другак з молоденькою маткою, яка ще незапліднена отже не червить, тягне роботу, вощину і зносить багато меду на зиму. Зате першому зі старою маткою треба при кінци серпня додати меду або сити, бо як додамо аж у в вересні, отже пізніше, то пчоли той мід не засклеплять і такий пень легко в зимі загине. По другакови, може вийти ще третий рій, третак, потім і четвертак або пятак, але останні є дуже слабі і треба їх зсипати до купи на один пень або під вечір назад всипати до того, з котрого він вийшов. Може бути, що і перший рій зі старою маткою як добре обробиться, дасть ще одного роя то значить вийде стара матка. Такий рій зовемо пароєм. (Кінець буде)

Що робити з обідженими через звірину деревами.

Дика звірина заподіяла минулої зими великі шкоди по садах. Нічого дивного, бо все було вкрите снігом і заяці та серни мусіли нападати на сади. Декуди обіли з молодих деревець цілі корони. Бо снігу було богато і їм легко було сягати до корони.

Всі ушкоджені дерева треба тепер зачати лічити. Коли лише стовбурі обіджені, то треба розробити трохи глини, домішати до неї одну третину коровячого лайна та тим замазати рану і обвязати її шматою.

Як молоді деревця ще не щеплені і так ушкоджені, що їх дальший розвиток може бути неправильний, то таке деревце треба стяти там, де зачалося ушкодження, най пускає новий гін і на ньому треба виплекати правильну корону.

Обіджені галузки корони треба повідтинати і засмарувати садівничою мастю. При тім треба старатися протинати так, аби рана була рівна, якнайменша та над самим очком, аби з нього сейчас виріс новий гін. Треба так вибирати, аби очко було на гилячці до краю корони а не від середини.

Обвинені шматами рани можби розвязати аж на другу весну, або нова кора в зимі не змерзла.

— —

ПОРАДИ ГОСПОДИНЯМ.

Всі господині винні, що масло та яйця дешеві.

Аби масло було смачне, мало приємний запах та довго не псувалося треба, щоби робилося зі свіжого і чистого молока. Це передусім в літі дуже важне, бо в літі і молоко та масло скоро псуються.

Тому треба тепер молоко доїти до чистої посуди, випареної окропом і висушеної на воздусі. Перед доєнням треба вимя корови і живіт витерти сухою шматою, руки чисто вимити та витерти і доїти сухими. Бо як до молока натрясеться нечистоти, — то з нею дістануться також міліони бактерій, які зачнуть псувати молоко.

Видоєне молоко треба сейчас перецідити чистим випареним цідилком, аби якнайскорше відділити нечистоту та міліони бактерій з нею. Переціджене молоко треба вложити до студеної води, аби охолодилося та поставити до чистої, холодної пивниці. Бо чим холодніше молоко, тим довше воно задержує свою свіжість.

Так повинна поступати кожда господиня, а передусім ті, що віддають своє молоко до молочарні. Бо одна літра лихого молока може зіпсути всю сметану і все масло з неї в молочарні. Страшно кривдить себе і всіх селян та господиня, що думає, що її лихого молока ніхто не пізнає. Пізнає його той, що буде їсти масло ним зіпсуте. Як такий анґлієць купивши масло зачує в ньому запах гною, або як воно йому скоро зіпсується, то на другий раз вже не схоче купити того масла або буде платити половину тої ціни що платить за данське або голяндське масло.

Тому, завсіди памятайте, що ціна всего українського масла чи яєць залежить від вас одної. Як ви зіпсуєте його, то всі на тім потерплять. Коли до цеї свідомости дійдуть всі наші господині і будуть коло молока ходити так, як належить, тоді їх масло буде коштувати далеко більше і всі з цего будуть мати користь.

Те саме важне і при продажі яєць. Вони в літі дуже скоро псуються і висихають та калатають. Найскорше псуються ті яйця, що їх курка забрудила ногами, або занечистилися на нечистім гнізді, та ті, що довго лежать в гнізді і що переховуються в теплім місці.

Тому, аби забезпечити їх перед цим, треба солому в гніздах що дня зміняти, знесені яйця сейчас вибирати і переховувати в холодній чистій пивниці та чим скорше продати.

Не думайте, що як ви хитро продали кілька зіпсутих яєць з під квочки, то ви купця ошукали. Ні, ви себе саму ошукали. Бо як анґлієць побачить здохле курятко у вашім яйці, то другий раз не купить яйця з Галичини, або буде платити по 10 ґрошів за штуку, замість заплатити 30 ґр. так, як за данські яйця. Ви ошукали раз купця на кількадесять ґрошів, а себе на кількадесять золотих, а український нарід на кількадесять міліонів золотих.

Памятаймо завсігди, що нечесно як хтось і доробиться, то скоро той дорібок стратить. Тільки чесно можна справді доробитися добра. Будьмо чесними принайменше супроти себе самих, супроти своїх кооператив і купців.

———

Як ще можна переховати яйця з весни на зиму.

В попереднім числі ми писали, як переховувати яйця на зиму. Є ще ріжні способи на те.

Найдешевший такий спосіб: береться 3 пригорщі вапна та гаситься в путні води. Пізніше береться яйця до рідкого мішка або на сито та занурюється на 4 хвилині (треба за той час нарахувати до 5) до кипячої води. Вибрані яйця треба ще видзвонити та ушкоджені відложити, неушкоджені вложити до горшків і залити вапняною встоялою водою. Вони заховають свою свіжість аж до другої весни.

Ніч, що тягнеться 4 місяці

Минулого літа виїхав з Америки славний подорожник Бирд кораблем до полудневого бігуна. Під бігун приїхав в осени, тоді як там зачиналася весна. Ціле літо (в нас тоді була зима) зужив на наукові досліди аж під сам полудневий бігун. Туди літав літаком. Навіть раз був згубився і його виратував другий літак з корабля.

Тепер Бирда і його корабель захопила зима. Аби її перебути, приготовилися вони до неї добре. Побудували печери в леді, маґазини, приготовили харчі отак і зимують. Бо в зимі неможуть нікуди вибиратися, бо там тоді панують нечувані в нас морози і страшна пітьма. Бо через цілі чотири місяці не сходить на бігуні сонце, тільки царить темна ніч. Цю 4-ро місячну ніч хоче Бирд перезимувати в своїм зимовім таборі серед ледів, аби з початком весни (як в нас зачнеться осінь), коли там розвидніє, наново вибратися на досліди підбігунових країн і моря,

Залога корабля, учені товариші Бирда, і собаки, яких Бирд запрягає замість коней до собак, живляться морськими рибами, китами і фоками, яких собі богато наполювали. Мясо заморожене в леді, може роками стояти і не зіпсується.

Людей там нема жадних, а зі звірят живуть лише білі медведі.

Що дня Бирд розмовляє з Ню-Йорком при помочі бездротного телеґрафу (радіо) так, що про все, що там діється, сейчас знає цілий світ, хоч їх табор віддалений тисячі км. від людей.

———

І жінки підуть на війну!

Польща виготовила новий закон про військову службу підчас війни. Після постанов того закону будуть обовязані до військової служби не лише мущини але і жінки від 17 до 50 років життя. Тільки хорі і каліки та вагітні жінки і матері дрібних дітей будуть вільні від військової служби. Так само будуть звільнені посли, урядники і духовні особи.

А хто тоді буде працювати для цеї великанської армії, як всі будуть працювати? За це мабуть забули ті, що складали закон. Бо каліки, вагітні жінки, духовні особи і урядники не зможуть забезпечити хлібом та иншими харчами всеї воюючої людности. Та не хочеться вірити, що такий закон таки ухвалять.

———

Найбільші церкви (костели)

Найбільшою є церква св. Петра в Римі. В ній може зміститися 55 тисяч осіб — значить всі люди зі Станиславова або Коломиї, або ціла людність з одного меншого повіту.

Далі йде медіолянська катедра, що може помістити 40 тисяч людей, пізніше собор в Кельні, в Німеччині, 30 тисяч.

Церква св. Софії в Царгороді, перемінена турками на турецьку святиню (мечет) може вмістити 25 тисяч, а великий костел св. Степана у Відні лише 12 тисяч.

ТОРБИНКА СМІХУ

Закусив.

— Івасю, ти випив чорнило! Ти знаєш, що від того можеш умерти!

— Ні, прошу пана учителя, бо я закусив бібулою!

Правдомовний.

— Я своїй жінці ніколи правди не кажу, лише на Рідзво й на Великдень.

— А яку тоді кажете правду?

— На Різдво кажу „Христос Рождається!", а на Великдень „Христос Воскрес!"

Побожний.

Судія: Ви чому вбили того чоловіка?

— Бо я був голоден, а він не хотів мені дати їсти.

Судія: Алеж ви нічого не їли по убивстві.

— Так, не їв, бо я знайшов у нього лише сало і сир, а то був піст.

Злодій на сповіди.

— Ви чому так пізно прийшли сповідатися? Нині вже великодна субота.

— Бо я мусів перше паску вкрасти! (Ский М.).

Жаль Абрамка.

— Абрамку, що ти зробивби, якби тобі тато вмер?

— Ох!

— А якби мала вмерла?

— Ох! Ох!

— А як би ти вмер?

— Ох-ох-ох — ґевалт!.. (С. В.).

Пани бються по морді.

Ґімназіяльний професор Ґедройц (поляк) у Львові приступив до бувшого візитатора шкіл Сосніцкого і вдарив його в лице, кажучи, що це за якусь там кривду, яку візитатор зробив колись професорови. Сосніцкі не віддав, але пішов до дому і поскаржився синови. Син (студент) пішов тоді до Ґедройца і хотів його бити за батька. Та Ґедройц дав собі і з ним раду: стрілив з револьвера і ранив малого Сосніцкого, так, що той пішов до шпиталю. Треба знати, що той пан Сосніцкі, як був візитатором шкіл, дався добре в знаки і нашим учителям — українцям, тільки, що ніодин з них не мав відваги „подякувати" йому так, як таки свій чоловік, поляк Ґедройц.

Правдива війна за пасовиско.

Тим разом мова не про наші пасовиска, а про пасовиска в північній Африці, в країні Тріполіс, що належить до Італії. До того Тріполісу загналися з пустині Сагари кочовничі племена зі стадами худоби та зачали пасти на італійських пасовисках і полях.

Проти них виступило італійське військо і розпочало правдиву битву. Вбито 430 людей, 110 ранено і побито 7 тисяч худоби.

Італійці мали 77 ранених і 24 вбитих.

Письмо з Арґентини.

„Наш нарід слухає аґентів обманців, неодин продає свій кусочок землі і рідну хату і приїде до Арґентини з купою дітий і хоче найти щастя в чужій стороні і в чужій мові. Лучше ти не їдь сюди, чоловіче, з дітьми на біду і не завидуй американських гроший, бо ті гроші приходять дуже, дуже тяжко і з кровавим потом. Лучше ти, брате— українче, гляди щастя в своїй рідніській хаті зі своєю жінкою і діточками. Ще тому чоловікови, що приїхав сам, нежонатий, або тільки зі самою жінкою, то він ще живе, біда пополовині. Як найде яку роботу в місті, то робить. А як ні, то забирається з мішком і пішов по пустині, мов жебрак, за роботою шукати. А з дітьми не підеш, мусиш бідувати і плакати, не знати, на кого. А я теж приїхав в 1928 році до Арґентини, та думав, що буду жити як в Америці. А осьде я зобачив, що виходить моя думка вся на виворіт. Я проїхав до 1500 кільометрів і ще не бачив щастя. Осьде і вернувся назад до столичного міста Буеносу до свого товариша Микола Зими. Він робив на фабриці, то і якось і я теж поступив з ним до роботи. То коли я іду до роботи рано, то мені дуже жаль дивитися на свій нарід, що стоїть під брамою фабрики з жінкою і дітьми: одно на руках жінка тримає, а двоє стоїть обшарпаних коло неї на виставку, щоби той приказщик фабрики бачив та взяв чоловіка до роботи.

Тай таке життя. В дома, мав ти кусок землі і свою хатину. І одурив і все загубив, видав гроші для панів аґентів, щоби мали за що пиги та не робити, а сам ідеш в трісця за море. А як приїдеш сюди, побачиш тую жизнь, то жінка плаче на чоловіка і заводить: „Згубив ти, Іване, свої діти свій рідний куточок і землі своеї кусочок! Що я буду мій чоловіче робити, що ти мене привіз з дітьми в чужу сторону бідувати?" Так, дорогі робітники і робітниці, убогі братя селяни не слухайте тих аґентів, що запрошують до Арґентини з дітьми дрібними, бо то їхні зарібки. Любі братя-українці, обєднайтеся в своїй рідній стороні і своєю рідною мовою, щоби вона, мова наша, розцвілася як найкращая квітка, і там дошукуйтеся свідомістю і орґанізацією своїх прав і добра, а на чужині не знайдете щастя. Приклоняйтеся найбільше до „Просвіти" і „Рідної Школи" та любіть свій нарід.

Писав Стефан Чучман."

Хотять зробити море на Сагарі

Серед Африки на полудневий захід від Египту, є велика пустиня Сагара, така велика, як ціла Европа. До тепер там не росло нічого, лише вітри мели пісками і палило сонце. Нині Франція, що до неї належить Сагара, думає цю пустиню перемінити на родючу країну. В тій цили французські вчені роздумують, якби то з океану прокопати канал і залити водою середину пустині. Таке заводнення можливе, бо Сагара по середині є нижче положена від поверхні морської води. Не знати тільки, чи таке заводнення на щось придалосьби та чи сагарське море злагіднилоби горяче пустинне підсоння і причинилосяби до дощів на Сагарі. Богато вчених каже, що через заводнення підсоння не зміниться, значить, шкода грошей на заводнення.

ОГОЛОШЕННЯ

Видавець Іван Тиктор. З друкарні Ставропигійського Інституту у Львові. Відповідальний редактор Лев Чубатий.